

Vendim nr. 61 datë 05.04.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj,	Kryetare
Marsida Xhaferllari,	Anëtare
Marjana Semini,	Anëtare

në datën 05.04.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 1 (T) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: TAULANT HYSAJ, SOKOL HYSAJ, përfaqësuar nga avokate Adelina Hoxha.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 41-2017-324 (59), datë 01.02.2017 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë; nr. nr. 244, datë 26.09.2017 të Gjykatës së Apelit Korçë; nr. 00-2023-1649, datë 17.10.2023 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 18, 27, 30, 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 1 dhe 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 28, 29, 30, 39, 42 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Marjana Semini, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Nga përmbajtja e vendimeve gjyqësore ka rezultuar se në datën 05.12.2016 në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Korçë është regjistruar kërkesa e Prokurorisë pranë kësaj gjykate për gjykimin e çështjes penale në ngarkim të kërkuessve Sokol Hysaj dhe Taulant Hysaj (*kërkuesit*), të akuzuar për kryerjen e veprës penale “Plagosja e rëndë me dashje”, në bashkëpunim, të parashikuar nga nenet 88, paragrafi 1 dhe 25 të Kodit Penal (*KP*).

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë, me vendimin nr. 41-2017-324 (59), datë 01.02.2017, ka vendosur: (i) deklarinim fajtor të kërkuessit Sokol Hysaj për kryerjen e veprës penale “Plagosja e rëndë me dashje”, e kryer në bashkëpunim, të parashikuar nga nenet 88, paragrafi 1 dhe 25 të KP-së dhe dënimin e tij me 5 (pesë) vjet burgim; (ii) deklarinim fajtor të kërkuessit Taulant Hysaj për kryerjen e veprës penale “Plagosja e rëndë me dashje”, e kryer në bashkëpunim, të parashikuara nga nenet 88, paragrafi 1 dhe 25 të KP-së, si dhe dënimin e tij me 4 (katër) vjet burgim.

3. Pas ankimit të paraqitur nga kërkuessit Gjykata e Apelit Korçë, me vendimin nr. 244, datë 26.09.2017, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 41-2017-324 (59), datë 01.02.2017 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë.

4. Kundër vendimit nr. 244, datë 26.09.2017 të Gjykatës së Apelit Korçë kanë ushtruar rekurs kërkuessit dhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-1649, datë 17.10.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit, pasi nuk janë verifikuar asnjë prej rasteve të parashikuara nga neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (*KPP*).

5. Kërkuessit në datën 16.02.2024 (*sipas shënimit të shërbimit postar*) i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me kërkesë për shfuqizimin e vendimeve sipas objektit.

II

Pretendimet e kërkuessve

6. *Kërkuesit*, në mënyrë të përmbledhur, kanë pretenduar se u është cenuar:

6.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor*, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të *standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit*, pasi gjykatat duhej të kishin marrë në analizë të gjitha provat dhe të arsyetonin për to. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë nuk ka çmuar si provë dëshminë e një dëshmitareje dhe ka anashkaluar faktet e pohuara prej saj në seancë gjyqësore. Në përmbajtjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë konstatohet mungesa e plotë e argumenteve, analiza e provave dhe kriteret ligjore. Arsyetimi i vendimit është kontradiktor, fiktiv dhe në shkelje të dispozitave të KPP-së, pasi është shprehur për fajësinë e kërkuessve në mënyrë abstrakte, pa u mbështetur në prova. Në kushtet kur pretendimet e kërkuessve për prova konkrete nuk janë vlerësuar nga gjykata e rrethit, gjykata e apelit nuk mund

të shprehej për to. Pretendimi për provat nuk është marrë parasysh nga gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë, si dhe kjo e fundit ka mbajtur një qëndrim të përgjithshëm, duke vendosur mospranimin e rekursit.

6.2. *Parimi i prezumimit të pafajësisë*, pasi gjykatat nuk kanë zbardhur shkakun e dëmtimit të rëndë të shkaktuar personit të dëmtuar ose nëse ishin kërkuesit që e shkaktuan dëmtimin. Bazuar në nenin 4 të KPP-së, çdo dyshim për akuzën çmohet në favor të të pandehurit, gjë që nuk ka ndodhur në rastin konkret. Nga Gjykata e Shkallës së Parë Korçë nuk janë marrë parasysh shkaqet për deklarinin e pafajësisë sipas nenit 388 të KPP-së. Gjykata e Shkallës së Parë Korçë ka shkelur nenin 152 të KPP-së që parashikon se gjykata i çmon provat sipas bindjes së formuar pas shqyrtimit të tyre në tërësi. Ajo i ka thirrur dëshmitarët e mbrojtjes në seancën gjyqësore, i ka pyetur, ka administruar në cilësinë e provës dëshmitë, por nuk i ka analizuar dhe i ka anashkaluar në arsyetim, pa i çmuar këto prova të cilat vërtetonin pafajësinë e kërkuesve.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitetin e kërkuesve

7. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuarra në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

8. Në këtë këndvështrim, Kolegji vlerëson se kërkuesit si individë, legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, sepse janë palë/të dënuar në çështjen objekt të ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë kanë interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues.

9. Lidhur me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës për kundërshtimin e vendimeve të dhëna nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, duke parashtruar përpara tyre formalisht dhe në substancë pretendimet e parashtruara në ankimin

kushtetues individual, për rrjedhojë Kolegji vlerëson se kanë shteruar mjetet juridike efektive në dispozicion përpara se t'i drejtohen Gjykatës me ankim kushtetues individual.

10. Në lidhje me legjitimimin *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4-muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Në rastin konkret, rezulton se vendimi nr. 00-2023-1649 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë mban datën 17.10.2023, për rrjedhojë ankimi kushtetues individual i paraqitur në datën 16.02.2024 është brenda afatit ligjor 4-mujor.

11. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, Kolegji vëren se kërkuesit kanë parashtruar pretendime për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të parimit të prezumimit të pafajësisë dhe të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit, të garantuara nga nenet 30 dhe 42 të Kushtetutës, të cilat *prima facie* hyjnë në juridiksionin e Gjykatës e do të analizohen në vijim.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të prezumimit të pafajësisë

12. Kërkuesit kanë pretenduar se gjykatat nuk kanë zbardhur shkakun e dëmtimit të rëndë të shkaktuar personit të dëmtuar ose nëse ish-in kërkuesit që e shkaktuan dëmtimin dhe bazuar në nenin 4 të KPP-së, çdo dyshim për akuzën çmohet në favor të të pandehurit, gjë që nuk ka ndodhur në rastin konkret. Gjykata e Shkallës së Parë Korçë ka shkelur nenin 152 të KPP-së që parashikon se gjykata i çmon provat sipas bindjes së formuar pas shqyrtimit të tyre në tërësi. Ajo i ka thirrur dëshmitarët e mbrojtjes në seancën gjyqësore, i ka pyetur, ka administruar në cilësinë e provës dëshmitë, por nuk i ka analizuar dhe i ka anashkaluar në arsyetim, pa i çmuar këto prova të cilat vërtetonin pafajësinë e kërkuesve.

13. Gjykata ka theksuar se prezumimi i pafajësisë është një nga elementet përbërëse të procesit të rregullt ligjor. Sipas nenit 30 të Kushtetutës, kushdo quhet i pafajshëm përderisa nuk i është provuar fajësia me vendim gjyqësor të formës së prerë. Gjykatat e zakonshme nuk duhet ta fillojnë procesin me bindjen se i pandehuri ka kryer krimin për të cilin akuzohet, se barra e provës i takon palës akuzuese, se çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit dhe se gjykata duhet ta mbështesë vendimin në prova të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që duhet të provohen nga akuza. Gjykatat janë të detyruara të përcaktojnë faktet e çështjes, të rëndësishme për vlerësimin e përgjegjësisë ligjore të të akuzuarit, sa më qartë dhe saktë të jetë e mundur dhe nuk mund t'i paraqesin ato thjesht si aludime ose dyshime (*shih vendimet nr. 10, datë 12.04.2022; nr. 12, datë 24.04.2018; nr.68, datë 14.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Kolegji konstaton se pretendimi i kërkuesve për cenimin e parimit të pafajësisë ka të bëjë në thelb me vlerësimin e provave dhe çmuarjen e tyre nga ana e Gjykatës së Shkallës së Parë Korçë, pra me themelin e çështjes që ka pasur për gjykim kjo gjykatë. Gjykata ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit interpretimi i ligjit material e procedural, zbatimi i tij

në çështjet konkrete, çmuarja e provave, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit, si dhe të çmuarjes së provave për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 4, datë 21.02.2022; nr. 45, datë 23.07.2012; nr.31, datë 05.07.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në këndvështrim të standardit të mësipërm kushtetues, Kolegji vlerëson se argumentet e kërkuessve për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë kanë të bëjnë me çështje të vlerësimit të provave dhe të interpretimit e zbatimit të ligjit në raport me rrethanat e çështjes konkrete, e cila është objekt i veprimtarisë së gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe nuk përfshihet në juridiksionin e Gjykatës, për rrjedhojë pretendimi nuk është ngritur në nivel kushtetues.

C. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit

16. Kërkuessit kanë pretenduar se në përmbajtjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë konstatohet mungesë e plotë e argumenteve, analizës së provave dhe e kritereve ligjore. Arsyetimi i vendimit është kontradiktor, fiktiv dhe në shkelje të dispozitave të KPP-së, pasi është shprehur për fajësinë e kërkuessve në mënyrë abstrakte, pa u mbështetur në prova. Pretendimi për provat nuk është marrë parasysh nga gjykata e apelit dhe nga Gjykata e Lartë, si dhe kjo e fundit nuk e ka argumentuar vendimin e saj, por ka mbajtur një qëndrim të përgjithshëm, duke vendosur mospranimin e rekursit.

17. E drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar vazhdimisht se arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 21, datë 26.09.2022; nr. 67, datë 10.11.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Vendimi duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat

e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradikcion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 79, datë 14.12.2017; nr. 63, datë 23.09.2015; nr. 3, datë 26.01.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Gjithsesi, zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata, rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes dhe natyrës së vendimit, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e tyre (*shih vendimet nr. 21, datë 26.09.2022; nr. 6, datë 16.02.2021; nr. 79, datë 14.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas Gjykatës, detyrimi për garantimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk nënkupton se kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, por ai varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimet nr. 17, datë 23.03.2023; nr. 80, datë 18.12.2017; nr. 34, datë 13.06.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Gjykata ka pohuar se vendimet e Gjykatës së Lartë për mospranimin e rekursit mund të arsyetohen në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, përderisa, në thelb, shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 21, datë 16.04.2015; nr. 37, datë 19.09.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Duke iu rikthyer rastit konkret, Kolegji vëren se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit në dhënien e vendimeve të tyre i janë referuar dëshmisë së disa personave. Gjithashtu, gjykatat kanë administruar si provë në proces, aktin e ekspertimit mjeko-ligjor, i cili është analizuar e vlerësuar së bashku dhe në harmoni të plotë me provat e tjera (*shih faqet 5-6 të vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe faqet 11-13 të vendimit të gjykatës së apelit*). Ndërkohë, gjykata e apelit u ka dhënë përgjigje të arsyetuar kërkuesve edhe për pretendimin se gjykata e shkallës së parë nuk i ka çmuar provat në funksion të vërtetimit të pafajësisë së tyre (*shih faqen 11 të vendimit të gjykatës së apelit*).

22. Në vijim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, ka vlerësuar se vendimmarrja e gjykatave të faktit, referuar shkaqeve të rekursit dhe ngarkimit me përgjegjësi penale të kërkuesve, ndryshe nga sa pretendohet, nuk rezulton të jetë e cenueshme, si në aspektin formal, procedural, ashtu edhe në atë substancial. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka arsyetuar në lidhje me pretendimin e kërkuesve se gjykatat e faktit nuk kanë argumentuar mjaftueshëm në drejtim të vlerësimit të provave të marra dhe të shqyrtuara. Sipas Kolegjit Penal, ato kanë dhënë argumente të mjaftueshme dhe bindëse për secilën nga provat e analizuara. Në përfundim, referuar të gjitha shkaqeve të ngritura në rekurs, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka çmuar se nuk e cenojnë vendimmarrjen e gjykatave të shkallëve më të

ulëta dhe se nuk ka mosrespektim ose zbatim të gabuar të ligjit material ose procedural, me rëndësi për njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore; mosrespektim ose zbatim të gabuar të ligjit procedural me pasojë pavlefshmërinë e vendimit, pavlefshmërinë absolute të akteve ose papërdorshmërinë e provave; si dhe nuk rezulton që vendimet e ankimuara të bien në kundërshtim me praktikën e Kolegjit Penal ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Për rrjedhojë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) ka vlerësuar se nuk verifikohet asnjë prej rasteve të parashikuara nga neni 432 i KPP-së (*shih faqet 21-22 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*).

23. Bazuar në standardet e mësipërme dhe referuar në tërësi përmbajtjes së vendimeve gjyqësore objekt kërkesë, ato i përmbushin elementet e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor. Ato përmbajnë të dhënat e palëve në procesin gjyqësor penal, shkaqet e parashtruara në ankimin/rekurs, vendimet e gjykatave më të ulëta, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku kanë mbështetur qëndrimin e shprehur në dispozitiv. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm i kanë deklaruar fajtorë dhe më pas dënuar kërkuesit, duke arsyetuar vendimet e tyre bazuar në një sërë provash të administruara në gjykim, të shqyrtuara dhe vlerësuara prej tyre në tërësi dhe në harmoni me njëra-tjetrën. Në këndvështrim të standardit të arsytimit, gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë u kanë dhënë përgjigje të arsyetuara pretendimeve të kërkuesve, duke parashtruar argumentet për rrëzimin e tyre. Vendimet nuk rezultojnë të jenë alogjike, kontradiktore ose të paqarta në përmbajtjen dhe vlerësimin e tyre. Gjithashtu, duke pasur parasysh natyrën e vendimit të mospranimi të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, të marrë në dhomën e këshillimit, mënyra e arsytimit të tij nuk cenon standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, për sa kohë që ai u ka dhënë përgjigje edhe pretendimeve të kërkuesve të parashtruara në recurs.

24. Për sa më sipër, pretendimi i kërkuesve për cenimin e standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit është haptazi i pabazuar.

25. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për kalimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronjat “a” dhe “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.